

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/243/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4613203289
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4613203289.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Renáty Pátrovičovej, v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpený Advokátska spoločnosť Fridrich Paľko, s.r.o., Bratislava, Grösslingova 4, proti odporkyni: C. P., bytom Q., P. XXXX/XX, o zaplatenie zmenkovej sumy 312 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Topolčany zo dňa 2. februára 2015 č. k. 5C/290/2013-87 a o čiastočnom späťvzatí návrhu navrhovateľa na začatie konania, takto

rozhodol:

Odvolací súd p r i p ú š ť a čiastočné späťvzatie návrhu v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 312 eur od 25. 12. 2010 do zaplatenia, v tejto časti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e.

V ostatnej zamietajúcej časti výroku a výroku o náhrade trov konania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e.

Odporkyni nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom zo dňa 02. 02. 2015 č. k. 5C/290/2013-87 zamietol návrh navrhovateľa podaný prostredníctvom tlačiva Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007 týkajúceho sa zaplatenia sumy 312 eur s príslušenstvom. Pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej, vec právne posúdil podľa § 52 ods. 1 až 4, § 39, § 53 ods. 4 písm. h/ a l/ Občianskeho zákonníka, § 2 písm. b/, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z., § 265 Obchodného zákonníka, čl. I., § 5 ods. 1 až 3, § 10, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1, § 17, § 48 ods. 1 bod 2 a § 77 ods. 1, 2 zák. č. 191/1950 Zb. Nakoľko v danom prípade išlo podľa čl. 3 nariadenia č. 861/2007 o cezhraničný spor, súd prvého stupňa svoju právomoc na prejednanie a rozhodnutie veci odôvodnil s poukazom na obsah čl. 25 bod 1 písm. a/ nariadenia č. 861/2007 a čl. 16 bod 2 nariadenia č. 44/2001. Vzniknutý právny vzťah medzi účastníkmi konania považoval súd za spotrebiteľský, pri ktorom sa vyžaduje aplikácia tretej vety ust. § 120 ods. 1 OSP. V prejednávanej veci došlo dňa 07. 07. 2010 medzi spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. a odporkyňou k uzatvoreniu formulárovej zmluvy o úvere, na základe ktorej bol odporkyni poskytnutý úver 200 eur, pričom túto sumu sa odporkyňa zaviazala splácať mesačne po 40 eur od 20. 07. 2010. Táto suma úveru bola zvýšená o poplatok 160 eur. V zmluve absentovali údaje o RPMN a úroky z úveru. Bod 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru obsahoval dohodu o možnosti vyplniť zmenu na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka z uzatvorenej úverovej zmluvy. Zmenu voči veriteľovi vystavil dlžník, pričom neobsahuje vyplnenú zmenkovú sumu a ani dátum začiatku jej úročenia. Podľa dohody zmluvných strán mohol remitent vyplniť zmenkovú sumu na zmenke najskôr v ten deň, kedy sa stane splatný celý dlh okamžite. Zo zmenky vystavenej odporkyňou dňa 07. 07. 2010 v

prospech POHOTOVOSTĚ s.r.o., okrem iného vyplýva, že suma 312 eur ako aj zmenkový úrok 0,25 % denne od 25. 12. 2010 bol do zmenky vpísaný, pričom zmenka ako vistazmenka je splatná pri predložení s doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. V pravom hornom rohu zmenky je uvedené číslo úverovej zmluvy. Práva zo zmenky boli v danom prípade prevedené spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. rubopisom na navrhovateľa. V exekučnom konaní na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 6Er/605/2011 bola k úverovej zmluve č. 402400431 predložená aj vystavená zmenka zo dňa 07. 07. 2010 odporkyňou, ktorú navrhovateľ získal rubopisom od spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. V danom prípade bol exekučným titulom rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu SR 03553/11 zo dňa 23. 05. 2011. Prvostupňový súd urobil záver v tom smere, že zmenka ako taká bola vystavená odporkyňou pričom k zmluve o úvere vykonáva zabezpečovaciu funkciu ako blankozmenka. Vo všeobecnosti môže mať zmenka vystavená dlžníkom pri prevzatí úveru dve funkcie: a/ uhradzovacia, b/ zabezpečovacia. Pri spotrebiteľskom úvere ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. vylučuje uhradzovacia funkciu zmenky. Zabezpečovacia funkcia zmenky bola pri spotrebiteľských úveroch zakázaná až s účinnosťou od 01. 01. 2011. Preto bolo možné danú zmenku považovať iba za zabezpečovaciu zmenku, nakoľko ju vystavila odporkyňa v súvislosti s jej poskytnutým úverom. V danom prípade zmluva o úvere je podľa § 52 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou, pri ktorej spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť jej obsah. Nesporne išlo o spotrebiteľský úver poskytnutý odporkyňi, pričom pri pochybnostiach o obsahu týchto zmlúv platí výklad v prospech spotrebiteľa. V zmluve nie sú uvedené údaje o RPMN, ani o priemernej RPMN, čo v čase uzatvorenia tejto zmluvy vyžadoval Zákon o spotrebiteľských úveroch. Poskytnutý úver sa preto považuje za bezúročný a bez poplatku. Pri porovnaní obsahu predmetnej úverovej zmluvy došlo k hrubému narušeniu rovnováhy zmluvných strán najmä v súvislosti s ustanoveniami obsahujúcimi zabezpečovacie prostriedky (uzatvorenie záložnej zmluvy cez splnomocniteľa, viacnásobné zmluvné pokuty). Pre rozpor tejto zmluvy s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka) takmer vo všetkých jej ustanoveniach, ide o absolútne neplatný právny úkon. Vychádzajúc z uvedeného následne ani POHOTOVOSTI s.r.o. ako veriteľovi nemohlo vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky od odporkyne ako dlžníka. Dohoda o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok je neprijateľná zmluvná podmienka podľa § 53 ods. 4 písm. h/ Občianskeho zákonníka, pretože s odporkyňou nebola individuálne dojednaná, a aj preto nemohlo dôjsť k právne relevantnému vyplneniu blankozmenky. V danom prípade sa jednoznačne jednalo o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, pri ktorej nebolo možné pripustiť ani zabezpečovaciu funkciu zmenky v prospech veriteľa, pretože zmenka bola vyplnená s podstatne vyššou sumou ako pripúšťal v tom čase zákon. S poukazom na komplex uvedených dôvodov, súd prvého stupňa uplatnený návrh zo strany navrhovateľa týkajúci sa zaplatenia sumy 312 eur s príslušenstvom voči odporkyňi ako nedôvodný zamietol. O trovách prvostupňového konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 OSP a ich náhradu úspešnej odporkyňi v tomto konaní nepriznal, pretože jej žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie navrhovateľ, žiadajúc odvolací súd, aby zmenil rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 02. 02. 2015 sp. zn. 5C/290/2013 tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a zároveň mu prizná aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške 24,9 eura + režijný paušál 8,39 eura bez DPH.

Napadnutý rozsudok považuje za prekvapivý, čo spôsobuje odňatie možnosti konať pred súdom. Prekvapivosť je daná tým, že odporkyňa žalovaný nárok nepoprela a súd ho napriek tomu zamietol. Účastníci konania spôsob dokazovania oboznámením obsahu úverovej zmluvy, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi nenavrhli. Navrhovateľom predložená zmenka je platná a zároveň spĺňajúca všetky náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Sb. Postup podľa § 120 ods. 1 OSP je možné použiť iba výnimočne, čo však v danom prípade splnené nebolo. Ak je zmluva o úvere uzatvorená medzi POHOTOVOSTOU s.r.o. a odporkyňou neplatná, potom za neplatnú podľa § 39 Občianskeho zákonníka vyhlásil súd aj dohodu o vyplnení zmenky, na základe ktorej odporkyňa ako spotrebiteľ pre podnikateľa (na jeho prospech) podpísala zmenku. Z uvedených dôvodov súd návrh zamietol. Súd ignoroval predmet sporu, pretože sa nezaoberal aplikáciou príslušných ustanovení zák. č. 191/1950 Sb. Predmetom konania bola výlučne zmenka, a nie iný záväzkový právny vzťah. Súd prvého stupňa predovšetkým ignoroval ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. Došlo aj k porušeniu poučovacej povinnosti súdu podľa § 5 ods. 1 OSP, pretože súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnúť, nakoľko nemali byť vykonávané bez návrhu. V tejto súvislosti poukázal na obsah rozhodnutia NS ČR zo dňa 22. 08. 2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť a nezávislosť zmenkového záväzku nie je možné v danom prípade hovoriť o tom, že daná zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebných úveroch. Záväzky zo zmenky, aj keď vznikli z konkrétnych zmluvných záväzkov, sú záväzkami samostatnými.

Písomným podaním došlým prvostupňovému súdu po podaní odvolania (dňa 22. 12. 2015) navrhovateľ vzal návrh na začatie konania v časti týkajúcej sa uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne (z pôvodne uplatnených 0,25 % denne) zo sumy 312 eur od 25. 12. 2010 do zaplatenia späť. Odporkyňa na písomnú výzvu odvolacieho súdu ohľadne prejavenia jej súhlasu s čiastočným späťvzatím návrhu na začatie konania navrhovateľom nereagovala.

Odvolačný súd s poukazom na ust. § 96 OSP v spojení s ust. § 222 ods. 2 OSP pripustil čiastočné späťvzatie návrhu navrhovateľom, rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa späťvzatia zrušil a v tejto časti konanie zastavil.

Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej časti výroku, ako aj v časti výroku o náhradu trov konania procesným postupom podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 OSP, dospejúc následne k tomu právnomu záveru, že podané odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 154 ods. 1 OSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 211 ods. 2 OSP, ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

V danom prípade prvostupňový súd pri rozhodovaní o uplatnenom návrhu navrhovateľa týkajúceho sa zaplatenia sumy 833,01 eura s príslušenstvom, vo vzťahu k odporkyni, v intenciách ust. § 120 ods. 1, 3 a 4 OSP zistil vo veci skutkový stav, ktorý pri dodržaní postupu hodnotenia dôkazov podľa § 132 OSP (jednotlivo ako aj v ich vzájomnej súvislosti) aj následne správne posúdil podľa príslušných ustanovení hmotnoprávneho predpisu (§ 52 ods. 1 až 4, § 39, § 53 ods. 4 písm. h/ a l/ Občianskeho zákonníka, § 2 písm. b/, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z., § 265 Obchodného zákonníka, čl. I, § 5 ods. 1 až 3, § 10, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1 a § 17 zák. č. 191/1950 Sb. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd napadnutý rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 22. 09. 2014 č. k. 5C/322/2013-84 podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil, pričom v ďalšom odkazuje na rozsah a samotný obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorým sa stotožňuje (§ 219 ods. 2 OSP). Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd poznamenáva, že jedným zo základných atribútov Európskej únie je okrem iného v oblasti spotrebiteľských vzťahoch povinnosť členských štátov tohto spoločenstva zabezpečiť zvýšený stupeň ochrany spotrebiteľa, ako aj zabezpečenie neuplatňovania nekalých podmienok. V prípade návrhu na začatie konania tohto druhu (plnenia zo zmenky) nie je povinný z úradnej povinnosti skúmať, či vystaviteľom takejto zmenky nie je spotrebiteľ. Vnútroštátna právna úprava v oblasti zmenkového práva v čase do 31. 12. 2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, avšak takéto použitie zmenky (v spotrebiteľskom vzťahu) na druhej strane odporuje právu EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa, čo je oblasť práva so stupňom vyššej právnej záväznosti vo vzťahu k právnomu predpisu jednotlivého členského štátu. Na margo dohody o vyplňovanom práve zmenky odvolací súd zhodne ako súd prvého stupňa poznamenáva, že táto nemôže byť akceptovateľná a tým pádom aj platná, pretože jej dojednanie nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, čo je v rozpore s ust. § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Takáto zmenka nemohla byť platne vystavená, resp. platne indosovaná. Nie je možné sa stotožniť ani s právnym záverom navrhovateľa prezentovaným vlastne počas priebehu celého konania v tom smere, že pri rozhodovaní o uplatnenom nároku rezultujúceho zo zmenky sa má vychádzať výlučne iba zo zmenky, ktorá predstavuje samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady EHS č. 87/102/EHS okrem iného používanie zmieniek v spotrebiteľských vzťahoch nezakazuje, avšak jednotlivé členské štáty môžu na druhej strane povoliť používanie zmieniek v týchto vzťahoch výlučne iba vtedy, ak sa zabezpečí vhodný rámec ochrany spotrebiteľa. Hlavným rizikovým faktorom zmenky vo vzťahu k spotrebiteľovi je abstraktný charakter zmenky. Odvolací súd sa stotožňuje aj s konštatovaním prvostupňového súdu ohľadne absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy, na základe ktorej

následne nemohlo dôjsť ani k platnému vystaveniu zmenky. Keďže v dôsledku uvedeného pôvodnému remitentovi nemohli vzniknúť z takejto „zmenky“ žiadne práva a povinnosti, potom ich takýto remitent nemohol indosamentom previesť na navrhovateľa, ako ďalší subjekt. Veriteľ ani s poukazom na ust. § 4 ods. 6 spotrebiteľského zákona nebol oprávnený ako zabezpečovaciou prijať danú zmenku, pretože táto znela na podstatne vyššiu sumu, ako v tom čase pripúšťal zákon. Takéto konanie veriteľa je následne možné považovať za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), ktorý nepožíva vôbec právnu ochranu. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že nevzhladol dôvod realizovať svoju poučovaciú povinnosť (§ 5 ods. 1 OSP) vo vzťahu k odporcovi vzhľadom na novelu OSP realizovanú zákonom č. 438/2015 Z. z. účinnú odo dňa 15. 12. 2015, konkrétne k ust. § 17 zákona č. 191/1950 Sb., keďže zamietnutie návrhu v tejto prejednávanej veci sa odvíja od toho, že súd prvého stupňa celú úverovú zmluvu uzatvorenú medzi odporkyňou a POHOTOVOSTŤOU s.r.o. dňa 07. 07. 2010 považoval za absolútne neplatný právny úkon.

S poukazom na tieto dôvody, odvolací súd vyhodnotil podané odvolanie navrhovateľa zo dňa 26. 02. 2015 smerujúce proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 02. 02. 2015 č. k. 5C/290/2013-87 za nedôvodné a rozhodol o ňom tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na ust. § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP s tým, že ich náhradu úspešnej odporkyňi v tomto konaní nepriznal, pretože jej žiadne odvolacie trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.